

NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI -OBUKA PREDSJEDNIKA IZBORNIH KOMISIJA 12.05.2022. GODINE

1. Da li se član OIK-a može se prijaviti na javni oglas za kontrolora izbornih rezultata?

Članom 69. stav (1) Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj: 27/22) propisano je da je izborna komisija obavezna da sa danom objave izbora od strane Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine objavi javni oglas za prijavu kandidata za kontrolore izbornih rezultata. Isto tako, stavom (4) propisano je da ukoliko na javni oglas iz stava (1) ovog člana ne bude dovoljno prijavljenih kandidata, izborna komisija imenuje kontrolore izbornih rezultata iz reda uposlenika grada/općine, odnosno drugih lica koje ispunjavaju uvjete predviđene javnim oglasom.

S obzirom da je uveden institut javnog oglašavanja i da izborna komisija rješava postupak odabira kandidata iz javnog oglasa ili izborna komisija imenuje kontrolore izbornih rezultata iz drugih izvora ukoliko ne bude prijavljenih kandidata na javni oglas, član izborne komisije ne može biti imenovan za kontrolora izbornih rezultata.

2. Kakva je procedura u slučaju da birač u glasačkoj kabini fotografiše svoj glasački listić ili vrši aktivnosti koje podsjećaju na zamjenu glasačkog listića?

Ukoliko član biračkog odbora ili posmatrač uoči da birač fotografiše svoj glasački listić ili vrši aktivnost koja podsjeća na zamjenu glasačkog listića, dužan je o navedenom odmah obavijestiti predsjednika biračkog odbora. Predsjednik biračkog odbora će odmah nakon upozorenja poduzeti sljedeće aktivnosti:

- a) Ukoliko birač koristi mobitel ili drugi uređaj u svrhu fotografisanja svog glasačkog listića, bit će odmah upozoren da te aktivnosti nisu u skladu s odredbama Izbornog zakona BiH i da su istim zabranjene. Predsjednik biračkog odbora će u dio Z5 Zapisnika o radu biračkog odbora evidentirati ime i prezime birača, njegov JMB i činjenicu da je fotografisao svoj glasački listić u glasačkoj kabini;
- b) Ukoliko birač izvrši zamjenu glasačkog listića preuzetog od člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića sa glasačkim listićem koji je donio sa sobom, birački odbor će bez upotrebe sile pokušati da spriječi birača da ubaci svoje glasačke listiće u glasačku kutiju. Predsjednik biračkog odbora će odmah zatražiti pomoć policije u rješavanju nastale situacije i obavijestit će izbornu komisiju o navedenom, a koja će odmah po saznanju obavijestiti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine, pri čemu će jedan član izborne komisije lično otići na navedeno biračko mjesto. Predsjednik biračkog odbora će u dio Z5 Zapisnika o radu biračkog odbora evidentirati ime i prezime i JMB birača; kratki opis navedene situacije i informaciju o načinu rješavanja situacije po dolasku policije. Ukoliko birač ubaci svoje glasačke listiće u glasačku kutiju, birački odbor će prilikom brojanja glasačkih listića obratiti posebnu pažnju proceduri provjere glasačkih listića po pitanju dodatne zaštite (otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora), te postupiti u skladu s članom 45. stav (1) tačka c) i članom 47. stav (2) tačka b) Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini.

3. Iz kojeg razloga se vrši imenovanje 2 kontrolora izbornih rezultata?

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je navedenom normom osigurala da izborna komisija raspolaže adekvatnim brojem kontrolora izbornih rezultata, u slučaju spriječenosti jednog od kontrolora za obavljanje poslova kontrole izbornih rezultata, obuke referenata za unos i supervizora i ostalih poslova iz nadležnosti kontrolora.

4. Članom 2. stav (1) tačka c) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora je propisano da član biračkog odbora mora posjedovati certifikat izdat od izborne komisije ili Centralne izborne komisije BiH; da li to podrazumijeva da se u birački odbor mogu imenovati samo lica koja posjeduju taj certifikat u trenutku imenovanja?

U skladu s odredbama Izbornog zakona BiH, član biračkog odbora je jedno od tri ili pet lica u članstvu tročlanog ili petočlanog biračkog odbora, koje na dan prije održavanja izbora izvrši preuzimanje izbornog materijala od izborne komisije, te na dan izbora obavlja jednu od pet dužnosti (predsjednik biračkog odbora, kontrolor reda, član biračkog odbora zadužen za identifikaciju, član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića i kontrolor glasačke kutije); učestvuje u brojanju glasačkih listića, pakovanju izbornog materijala, te predaji izbornog materijala izornoj komisiji. Da bi lice bilo član biračkog odbora, mora biti ili predloženo od strane političkog subjekta ili pozvano od strane izborne komisije, imajući u vidu institut javnog oglašavanja. Nadalje, neophodno je da lice mora ispunjavati opšte i posebne uslove; biti imenovano u birački odbor od strane izborne komisije, te proći obuku, testiranje i certificiranje za člana biračkog odbora od strane izborne komisije.

5. Da li lice koje se prijavljuje na javni oglas za popunu rezervnog spiska treba uz prijavu dostaviti i uvjerenje o ispunjavanju uslova stručne spreme?

Lice koje se prijavljuje na javni oglas za popunu rezervnog spiska dostavlja obrazac SG3-obrazac izjave i nije u obavezi uz obrazac dostavljati dodatnu dokumentaciju. Međutim, izborna komisija može u slučaju potrebe zahtijevati dokaz o stručnoj spremi kandidata ili drugi dokument kojim se potvrđuju podaci dostavljeni u izjavi. Navedena procedura je identična proceduri dostave prijedloga kandidata za članove biračkih odbora od strane političkih subjekata i popunjavanja SG1 obrasca.

6. Da li je dozvoljeno ponovno objaviti javni oglas za rezervni spisak?

U slučaju potrebe, odnosno u slučaju da na prvi javni oglas nije bilo dovoljno prijavljenih kandidata, izborna komisija može objaviti ponovni javni oglas ukoliko smatra da bi ponovnim javnim oglašavanjem postigla cilj prijave dovoljnog broja kandidata. Međutim, izborna komisija treba voditi računa adekvatnosti ponovnog javnog oglašavanja, s obzirom da dužinu trajanja procedure objave javnog oglasa, te ocijeniti mogućnost popune kandidata za rezervni spisak iz drugih izvora propisanih Pravilnikom o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora (ukoliko se na objavljeni javni oglas ne prijavi dovoljan

broj kvalifikovanih kandidata izborna komisija će se shodno članu 2.1 stav (3) Izbornog zakona BiH obratiti organima vlasti na svim nivoima kako bi se osigurala popuna rezervne liste. Rezervnu listu u prvom redu će činiti učenici završnih razreda srednjih škola, studenti visokoškolskih ustanova, nezaposlene osobe koje se vode na evidencijama zavoda za zapošljavanje, zaposleni u gradskoj/općinskoj javnoj administraciji).

7. Da li lica koja su imenovana na rezervnu listu imaju pravo na naknadu?

Izborna komisija je dužna da izradi analizu imenovanja članova biračkih odbora iz prethodnih izbornih ciklusa uzimajući u obzir broj nedostajućih zamjenika članova biračkih odbora, kao i broj članova biračkih odbora koji su odustali od dana donošenja rješenja o imenovanju članova biračkih odbora do dana izbora. Cilj navedene analize je procjena adekvatnog broja lica na rezervnom spisku za uspješno imenovanje odnosno popunu svih biračkih odbora. Nadalje, sva lica sa rezervnog spiska koja budu imenovana u birački odbor ili tim za ponovno brojanje i koja uspješno prođu obuku bit će plaćena za svoj angažman. Ukoliko nakon završenih izbora preostane određeni broj lica na rezervnom spisku za čijim imenovanjem u biračke odbore nije bilo potrebe, poželjno je da izborna komisija iz svojih sredstava iznađe mogućnost za naknadu u visini zamjenika članova biračkih odbora koji nisu angažovani.

8. Na koji način utvrditi visinu naknade za kontrolore izbornih rezultata; da li je to stalna naknada ili za period angažmana u kontroli izbornih rezultata i koliko u ovom slučaju traje period angažmana kontrolora?

Kontrolori izbornih rezultata izbornih komisija će obavljati svoje aktivnosti u periodu od 20. dana prije dana održavanja izbora do 3. ili 4. dana nakon održavanja izbora, na osnovu čega će izborna komisija donijeti odluku o visini naknade. Izborna komisija će se, prilikom donošenja odluke o visini naknade za rad kontrolora, rukovoditi brojem biračkih mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici, a o čemu u pravilu ovisi i obim posla kontrolora izbornih rezultata. Za provedbu Općih izbora 2022. godine izborne komisije u skladu sa svojim mogućnostima osiguravaju sredstva za isplatu kontrolora izbornih rezultata, a za naredne izborne cikluse navedena sredstva potrebno je planirati u finansijskom planu izborne komisije.

9. Da li član izborne komisije koji nije prošao obuku za trenera biračkih odbora i nema certifikat može vršiti obuku biračkih odbora?

Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine je propisana obaveza izbornih komisija po pitanju organizacije i održavanja obuke članova biračkih odbora. Na osnovu navedenog, svi članovi izborne komisije su obavezni da učestvuju u navedenoj aktivnosti, pri čemu nije propisan uslov da članove biračkih odbora obučavaju sertifikovani treneri. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je u projektima sa Vijećem Evrope koji su održani 2016, 2017, 2021. i 2022. godine obučila oko 600 osoba, od čega je velika većina članova izbornih komisija s ciljem podrške izbornim komisijama u provođenju što kvalitetnije obuke članova biračkih odbora sa dodatno obučanim predavačima.

10. Da li će izborna komisija prihvatiti prijedlog političkog subjekta za članove biračkih odbora ako se lice nalazi na rezervnom spisku?

Postupak evidentiranja kandidata na rezervni spisak traje od momenta objave javnog oglasa do dana donošenja rješenja o imenovanju članova biračkih odbora, kao i donošenja rješenja o uspostavi rezervnog spiska. Neovisno o navedenoj proceduri, politički subjekti će izornoj komisiji od 60. do 53. dana prije dana održavanja izbora dostaviti svoje prijedloge za članove biračkih odbora, odnosno popunjen SG1 obrazac za svakog kandidata, za biračka mjesta koja je dobio politički subjekt u dodjeli pozicija u biračkim odborima. Po isteku navedenog roka, izborna komisija je u obavezi da u biračke odbore prvo imenuje članove biračkih odbora, nakon čega imenuje i njihove zamjenike od dostavljenih prijedloga političkih subjekata. Ukoliko u prijedlozima političkih subjekata bude lice koje se prijavilo za rezervni spisak, njegovo ime će biti uklonjeno sa rezervnog spiska, a izborna komisija će nastojati pronaći zamjenu za navedena lica. Nakon donošenja akta o imenovanju lica na rezervni spisak, izborna komisija može u slučaju potrebe (odustanak članova biračkih odbora, imenovanje lica sa rezervnog spiska po prijedlogu političkog subjekta itd.) dopunjavati navedeni spisak svojim aktom. Potrebno je da izborna komisija dopuni rezervni spisak adekvatnim brojem lica koja ispunjavaju uslove za imenovanje u birački odbor, prateći situaciju broja lica na rezervnom spisku i situaciju po pitanju odustajanja od članstva u biračkim odborima.